

та оптимізацію грошових потоків і строків здійснення інвестиційних проектів, що разом дає можливість оперативного керування коштами підприємства, підвищити ефективність їх використання та досягти стратегічних цілей даного суб'єкта господарювання.

Список літератури:

1. Барановський О. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): [монографія] / О. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с. – Бібліогр. : с. 712–733.
2. Горячева К.С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства / Горячева К.С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/3159/1/Gorjacheva.pdf>
3. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О.В. Ареф'єва // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1. – С. 98 - 103.
4. Папехин Р.С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия: автореф. дис. канд. экон. наук: 08. 00. 10 – Финансы, денежное обращение и кредит / Р.С. Папехин. – Волгоград: Волгоградское научное издательство, – 2007. – 21 с.
5. Горячева К.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства / К.С. Горячева // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 9 (27). – С. 43 – 49.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Тютченко С.М., старший викладач кафедри менеджменту виробничої сфери,
Заблуда А.С., студент,
ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна*

Відповідно до Концепції економічної безпеки України суть економічної безпеки країни визначається як «спроможність національної економіки забезпечити свій вільний, незалежний розвиток і утримати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, та здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз».

Поняття «економічна безпека підприємства» може розглядатися у вузькому та широкому розумінні. У вузькому розумінні економічна безпека підприємства – це відсутність загроз суттєвим економічним цілям підприємства. Використання такого вузького трактування певним чином обмежує прикладні дослідження, оскільки при цьому допускається ситуація повної відсутності загроз. Проте повна відсутність загроз є лише ідеалістичним припущенням, певним теоретичним абстрагуванням від

реалій дійсності з метою виявлення глибинної сутності явища, що вивчається. З метою розробки механізму управління економічною безпекою, який може бути використаний у практичній роботі підприємств, необхідно виходити з того, що взаємодії підприємства з суб'єктами внутрішнього та зовнішнього середовища завжди притаманні суперечності, які призводять до прояву загроз, сила впливу яких на підприємство і його діяльність може коливатися.

Ґрунтуючись на цьому, необхідно розглядати економічну безпеку підприємства у широкому розумінні – як таке економічне положення підприємства, що характеризується певністю, по-перше, щодо існування, цілісності та захищеності підприємства від негативного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища (економічна безпека стану) та, по-друге, щодо можливості реалізації його економічних інтересів (економічна безпека діяльності).

При оцінюванні рівня економічної безпеки підприємства необхідно окрім розрахунку ефективності використання наявних ресурсів, також визначати можливості підприємства щодо реалізації його економічних інтересів, тобто вимірювати рівень економічної безпеки діяльності підприємства. Саме така комплексна оцінка економічної безпеки підприємства – статичної та динамічної складової дозволить створювати та реалізовувати на промислових підприємствах таку систему управління економічною безпекою, яка дозволить не лише отримувати високі результати у фінансово-господарській діяльності, а й постійно підвищувати її ефективність шляхом розробки та втілення управлінських заходів щодо розв'язання проблемних і вузьких місць, що склалися на підприємстві (на основі оцінки економічної безпеки стану підприємства), та попередження їх появи (на основі оцінки економічної безпеки діяльності підприємства).

Якщо виходити з того, що ЕБДП – це такі умови господарювання, у яких реально існують та суб'єктивно усвідомлюються можливості щодо реалізації економічних інтересів відповідно до обраної місії, то необхідно акцентувати увагу на триєдиній сутності механізму управління ЕБДП. Механізм управління ЕБДП слід одночасно розглядати як:

- систему принципів, форм, структур, методів, процедур та засобів управління з метою створення та використання можливостей реалізації економічних інтересів підприємства;
- процес реалізації цієї системи, за допомогою чого здійснюється вплив керуючої підсистеми на керовану підсистему управління ЕБДП;
- послідовну зміну процесів господарської діяльності та станів керованої і керуючої підсистем управління ЕБДП внаслідок здійснення такого впливу.

Такий підхід дозволяє у подальшому дослідженні зберегти його комплексність та акцентувати увагу на динамічній складовій ЕБП, а також визначити його місце в системі управління підприємством.

Процес формування механізму управління ЕБДП на промислових підприємствах України потребує значних матеріальних, трудових, фінансових

ресурсів, може бути тривалим. Проте його відсутність унеможливує функціонування системи управління економічною безпекою в цілому. Отже його створення є об'єктивною необхідністю для кожного підприємства, націленого на розвиток. Механізм управління ЕБДП, створений та функціонуючий на науково обґрунтованій основі, шляхом розв'язання протиріч сприяє підвищенню ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства у короткочасній та довгостроковій перспективі. Для формування такої основи, слід серед іншого визначити пріоритетні принципи формування механізму управління ЕБДП.

Організація та функціонування системи безпеки підприємства повинні здійснюватись на основі принципів комплексності, своєчасності, безперервності, активності, законності, обґрунтованості, економічної доцільності, спеціалізації, взаємодії та координації, удосконалення, централізації управління. Особливе значення має принцип комплексності, під яким розуміється забезпечення безпеки персоналу, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів, і поряд з цим здатність системи безпеки до розвитку та удосконалення у відповідності до змін умов функціонування підприємства.

Список літератури:

1. Амитан В.Н. Экономическая безопасность: понятие, концепция / В.Н. Амитан, А.Г. Амитан // Донецк: Юго-Восток, 2000. – 333 с.
2. Волошин В.І. Пріоритети та засоби зміцнення економічної безпеки малого і середнього підприємництва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08. 00. 03 «Економіка та управління національним господарством» / В.І. Волошин. – Л., 2008. – 20 с.
3. Ильяшенко С.Н. Структурные проблемы экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальные проблемы экономики. – 2003. – № 3. – С. 12 – 19.
4. Мельник А.О. Экономический механизм адаптации предприятий до конкурентного окружения: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08. 06. 01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А.О. Мельник. – К., 2004. – 24 с.
5. Петренко И.Н. Безопасность экономического пространства хозяйствующего субъекта / И.Н. Петренко. – М. : Анкил, 2005. - 277 с.